

י' סיון, תשע"ח
24 מאי, 2018

ח"כ משה כחלון
שר האוצר
בדוא"ל אלקטרוני: sar@mof.gov.il

לכבוד,
ח"כ יובל שטייניץ
שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים
בדואר אלקטרוני: sar@energy.gov.il

נכבדי שלום רב,

הנדון: הצורך הדחוף בשינויים ותוספות להצעת המחליטים בנוגע לרפורמה במשק החשמל

בשם אדם טבע ודין, אגודה ישראלית להגנת הסביבה, ע"ר, הרינו פונים אליכם בנוגע לטיוטת הצעת המחליטים בנושא הרפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל, ולקראת אישורה בממשלה הצפוי ביום ראשון הקרוב. אנו מברכים אתכם על הרפורמה הצפויה ועל פועלכם לקידומה אולם אנו סבורים כי יש צורך להכניס בהצעה בדחיפות שינויים ותוספות חשובים שמטרתם הגנה על הסביבה ושמירה על בריאות הציבור, והכל כמפורט להלן:

1. פיתוח רשת החשמל הוא צעד חיוני ומבורך. יש ליצור מנגנון שיבטיח כי בעת ההכנה והאישור של תכנית הפיתוח של רשת החשמל ייכללו שיקולים סביבתיים לרבות יכולת הרשת לתמוך בעמידה ביעדים שאפתניים של ייצור חשמל באנרגיה מתחדשת ובהתייעלות אנרגטית, שיקולים הנוגעים לשמירה על שטחים פתוחים, ועוד. הצעת המחליטים קובעת כי תכנית הפיתוח תאושר לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל. יש לתקן סעיף זה בחוק, כך שאישור תכנית הפיתוח של רשת החשמל יצריך גם התייעצות עם השר להגנת הסביבה.
2. בנוסף לני"ל, יש להבטיח לוח זמנים לאישור תכנית הפיתוח של הרשת, וכן לוח זמנים ליישום התכנית לרבות סנקציות במידה של חוסר עמידה באבני הדרך בתכנית.
3. באשר להקמת חברה בת לצורך ניהול המערכת: יש להבטיח בעת הסדרת פעילות חברה ניהול המערכת כי שיקולים סביבתיים יהיו שיקולים מובנים במטרותיה ובנהלי פעולתה.
4. יש להבטיח כי לפחות אחד מהדירקטורים אשר ימונו לחברת מנהל המערכת ימונה על ידי השר להגנת הסביבה.
5. יש להבטיח כי מערכות החלוקה, ההולכה והאספקה של החשמל יאפשרו קידום ניכר של פרויקטים לתחבורה פרטית או ציבורית מונעת חשמל. יש לוודא כי עמדות טעינה לרכב חשמלי לא יהיו בידי מונופול.
6. מידע המופק ממוני חשמל ומידע הנוגע לצריכת חשמל מחויב לעבור בהחלטה זו מבעל רישיון חלוקה לבעלי רישיונות אספקה. יש להבטיח כי מידע זה, ככל שאינו נוגע לצרכן

אדם טבע ודין

רחוב יהודה הלוי 48, תל אביב | ת.ד. 15 | מיקוד 6100001

טלפון 03.566.9939 פקס 03.566.9940

contact@adamteva.org.il

www.adamteva.org.il

- פרטי יהיה שקוף וגלוי לציבור וינתן "בדחיפה". האינטרס הציבורי מחייב לדעת את צריכת החשמל במוסדות ציבור וברשויות שונות, וזאת בקנה אחד עם זכות הציבור לדעת.
7. מהצעת ההחלטה עולה עוד כי החברה תורשה לעסוק בעתיד בתחום ההתייעלות האנרגטית ללקוחות ביתיים. זהו צעד בכיוון הנכון שכן התייעלות אנרגטית היא אינטרס לאומי מן המעלה הראשונה, שיביא לחיסכון כספי, לצמצום השימוש בדלקים, להקטנת הצורך בבניית תחנות כוח חדשות ולצמצום זיהום האוויר.
8. עם זאת, על אף קבלתה של תכנית לאומית להתייעלות אנרגטית בממשלה, ועל אף הכללה זו של הנושא במסגרת הרפורמה, קידום נושא היעילות האנרגטית מצריך צעדים נוספים, ובהם:
- א. יש לאפשר לחברת החשמל לעסוק בפרויקטים של התייעלות אנרגטית גם בקרב לקוחות נוספים ובהם רשויות מקומיות, מוסדות ציבור, וכדומה. הלקוחות הביתיים הם אך חלק מהפוטנציאל להתייעלות אנרגטית בישראל שהינו כיום רחוק עד מאד ממימוש.
- ב. יתרה מזו, יש ליצרני, מוליכי ומחלקי חשמל אינטרס מובנה למכור חשמל רב ככל האפשר שכן זה יגדיל את התשואה שלהם. בד בבד להבנתנו יש להם חובה מוסרית להפחית את השפעתם הסביבתית בהתאם לעקרון המזהם משלם. אשר על כן להבנתנו יש צורך לא רק לאפשר לחח"י לעסוק בתחום ההתייעלות האנרגטית, אלא אף **לחייב** אותה לעשות זאת, וכן את כל יצרני החשמל האחרים. הצענו בעבר, ואנו מציעים גם כעת מנגנון משולב הכולל חיוב יצרני החשמל בפעולות להתייעלות אנרגטית יחד עם החזר עלויות ואף תמרוץ לכך (נגה-וואט).
- ג. זאת ועוד, חובת ההתייעלות האנרגטית אינה מעוגנת כיום בחקיקה, ואינה נכללת פורמלית במסגרת השיקולים שעל רשות החשמל לשקול בתפקידה כרגולטור של משק החשמל. לפיכך, אנו מציעים כי הנושא יכלל כאחת המטרות בחוק משק החשמל.
9. בשל חשיבותה של רשת ההולכה למשק החשמל כולו, יש להבטיח כי לאחר הגשת תכנית הפיתוח לרשת זו, וטרם אישורה, יתקיים שימוע ציבורי בנושא.
10. משק אנרגיה של מדינה הינו, כידוע לכולנו, עניין מורכב וסבוך ביותר המערב מספר רב מאד של שיקולים, וביניהם השיקול הסביבתי, אינטרסים, צרכים, אילוצים, מגבלות ונקודות מבט. מדיניות אנרגיה משלבת צורך בתכנון אסטרטגי וארוך טווח יחד עם יכולת הסתגלות לשינויים דינמיים גם בטווחי זמן קצרים יותר. יחד עם זאת, ולמרות קיומה של תמ"41 אשר הייתה אמורה לקבוע את העקרונות המנחים לפיתוח תשתיות משק האנרגיה, **וההבטחה שהיא תבוסס על תכנית אב כוללת למשק החשמל**, משק החשמל בישראל ממשיך להבנות כטלאי על טלאי כגיבוב של תחנות כוח "על כל חלקה ריקה" ו"תחת כל עץ

רענן" וזה באמצעות החלטות ממשלה כגון זאת, תכניות סטטוטוריות שונות, תכניות בות"ל, ועוד. **תכניות אלו קובעות עובדות בשטח לשנים רבות בלא המדיניות ארוכת הטווח הנדרשת.** אין חולק על חשיבותו של משק האנרגיה. מדובר בשוק עם מאפיינים ייחודיים ואשר בנוגע אליו יש, לעמדתנו, **לפעול בדחיפות לגיבוש מדיניות ברורה למשק ותכנית ארוכת טווח.**

11. אין ספק באשר לחשיבותה של הרפורמה בחברת החשמל ולפוטנציאל של החלטת ממשלה זו להשפיע על משק החשמל במדינת ישראל לשנים רבות. יחד עם זאת, אין ולו התייחסות **אחת** לנושא קריטי לעיצובו של משק חשמל בר קיימא בישראל – **שילובן של אנרגיות מתחדשות.** יש להבטיח שהחלטת הממשלה לוקחת בחשבון את ההתחייבויות הבינלאומיות של מדינת ישראל בתחום של הפחתת פליטות ואף משלבת בצעדים ליישומה את יעדי ההתייעלות האנרגטית והאנרגיה המתחדשת עליהם הוחלט במסגרת החלטת ממשלה 542 – "הפחתת פליטות גזי חממה וייעול צריכת האנרגיה למשק."

12. החזון של צמצום השימוש בפחם כמקור אנרגיה בישראל הוא חזון שאנו שותפים לו. סגירת יחידות 1-4 בתחנת הכוח הפחמית בחדרה היא צעד בכיוון הנכון של משק אנרגיה בר קיימא. ההחלטה, עליה בירכנו ואנו עדיין מברכים, מהווה הזדמנות היסטורית לשינוי כיוון למשק האנרגיה של מדינת ישראל – כזאת שתאפשר השתחררות מהתלות ארוכת השנים מפחם ולמעבר לייצור המבוסס על חשמל ממקורות אנרגיה מתחדשים ומהתייעלות וחיסכון באנרגיה. **למרות זאת, עד כה ההחלטה להשבית את יחידות 1-4 לא עוגנה כלל. אין לפספס את ההזדמנות הפתוחה בפנינו בשל הרפורמה בחברת החשמל ויש לעגן בתוכה צעד זה שיש בו להבטיח את ההגנה על בריאות הציבור והסביבה מפני זיהום אוויר.** כדי למנוע מצב שבו היחידות 1-4 בסופו של דבר לא תיסגרנה בשנים הקרובות וגם הן תעבודנה בשנים אלו ללא סולקנים או קוראים **לכם לעגן לאלתך עניין זה בהחלטת הממשלה. כדי להבטיח את סגירת היחידות 1-4 טרם שנת 2022, ועל מנת שהחלטה זאת לא תהיה נתונה למשבי רוח אשר לעיתים חולפים על פני החלטות ממשלה, יש לעגן בה אבני דרך נוקשות. על העמידה או אי עמידה באבני הדרך יש לדווח לוועדת הפנים והגנת הסביבה אשר תהיה אחראית על הפיקוח על יישום ההחלטה ועל אכיפתה.**

13. אנו מצפים כי תתייחסו להערותינו אלה טרם אישורה הסופי של הרפורמה בהחלטת הממשלה הצפויה, וכי הן תבואנה לידי ביטוי.

בברכה,

 לי-היא גולדנברג, עו"ד
 ראש תחום
 כלכלה ומשאבי טבע

 ד"ר אריה ונגר
 ראש תחום
 אוויר ואנרגיה

 עמית ברכה, עו"ד
 מנכ"ל

העתק:

ח"כ זאב אלקין, השר להגנת הסביבה, בדוא"ל: sar@sviva.gov.il

ד"ר אסף אילת, יו"ר רשות החשמל, בדוא"ל assaf@pua.gov.il

חברי כנסת (בדוא"ל הכנסת, לפי סדר מקרי):

ח"כ יעל כהן פראן, ח"כ מיקי רוזנטל, ח"כ איתן כבל, ח"כ מיקי לוי, ח"כ רועי פולקמן, ח"כ רחל עזריה, ח"כ מיכל בירן, ח"כ דוד ביטן, ח"כ יעקב אשר, ח"כ איתן ברושי, ח"כ שרון השכל, ח"כ יעל גרמן, ח"כ משה גפני, ח"כ דב חנין, ח"כ יואל חסון, ח"כ שלי יחימוביץ, ח"כ חיים ילין, ח"כ עליזה לביא, ח"כ מאיר כהן, ח"כ רויטל סויד, ח"כ אילת נחמיאס ורבין, ח"כ לאה פדידה, ח"כ סתיו שפיר.

אדם טבע ודין

רחוב יהודה הלוי 48, תל אביב | ת.ד 15 | מיקוד 6100001

טלפון 03.566.9939 פקס 03.566.9940

contact@adamteva.org.il

www.adamteva.org.il